

Türkiye ve Ötesinde MÜSLÜMANLIK

Modern Dünyada Din

Neslihan Çevik

Türkçesi: Ertuğrul Genç

H E C E

İnceleme

Neslihan Çevik: Sosyolog. 1980 Ankara doğumlu. Üniversite eğitimini Ankara Üniversitesi Sosyoloji ana bilim dalında ve lisansüstü çalışmasını Bilkent Üniversitesi Siyaset Bilimi bölümünde yaptı. Sosyoloji doktorasını Arizona Devlet Üniversitesi'nde yaptı. Amerika Birleşik Devletlerinin en kıdemli araştırma merkezlerinden biri olan *İleri Kültür Çalışmaları Watson Manor Enstitüsü*'ne tez çalışmasını kitaplaştırmak için davet edildi. *Türkiye ve Ötesinde Müslümanlık: Modern Dünyada Din*' adlı ilk kitabı 2015 yılında *Palgrave MacMillan* yayınevi tarafından yayınlandı. Enstitü'de James Davison Hunter, George Thomas, Chuck Matthews, Christian Smith gibi Amerikan din sosyolojisinin büyük isimleri ile ve çeşitli din grupları ile beraber çalışarak İslam dışı dinler ve modernite ilişkilerini inceleme fırsatı buldu.

Amerika Birleşik Devletleri Meclis Kütüphanesinde, CAIR Chicago ve Amerika'nın en prestijli Katolik Üniversitesi olan *Notre Dame Üniversitesi'nde* kitap imza günleri yaptı. Notre Dame Üniversitesi'nin kitaba ilişkin açtığı blogda farklı milletlere mensup yazarlar yorumlar yaptı.

Çevik İslam'a dair araştırmalarına İslam-fobi ve 'üçüncü dalga terörizm' çalışarak devam etti. Üçüncü dalga terörizm, özelde Daeş ile ilgili çalışmalarında üçüncü dalga hareketlerinin nasıl Kur'an'ın temel kavramlarını semantik ve etimolojik olarak yozlaştırdıklarını inceledi. üçüncü dalgaya ilişkin bir diğer çalışmasında global etik ve global vatandaşlık kavramlarına yöneldi.

Çevik'in din üzerine olan çalışmalarını gerek akademik dergilerde gerekse Daily Sabah, Cnn-Arabic, Political Theology Today, Informed Commentary, Thomson Reuters ve ORIENTXXI gibi uluslararası mecralarda yayımladı ve Fransızca ve Arapçaya çevrildi. Ayrıca ulusal ve uluslararası (*Voice of America*) görsel medya tarafından ve SETA-DC, Inter-center University for Terrorism ve Social Trends Institute gibi düşünce kuruluşlarınca çeşitli platformlara davet edildi. Çevik Türkiye'nin ilk post-kolonyal araştırma merkezi olan Postkolonyal Çalışmalar Uygulama ve Araştırma Merkezi'nin (PAMER) kurucu üyelerindendir.

Entelektüel ve akademik kuruluşlara ek olarak Çevik'in Müslümanlık ve genç Müslüman gruplar arasında yükselen İslami değerlere ilişkin analizleri özel sektörün de ilgisini çekti. 2013'den beri Çevik helal marketlerde hem ulusal hem uluslararası düzeyde müşteri algısı, markalaşma, ürün ve süreç inovasyonu gibi alanlarda danışmanlık veriyor. Danışmanlıklarında dindarlık ve tüketime ilişkin yanlış anlamaların önüne geçmeyi birincil prensip olarak görüyor. 2015

yılında Çevik bir sosyal girişime yönelerek Türkiye’de ilk defa sadece genç kadın konservatif gruba yönelik bir giyim ve hayat tarzı e-ticaret start-up firması olan *M-Line’i* kurdu.

Çevik şu anda SESRIC, İslam Birliği Teşkilatı (IBT)’nda senyör sosyal araştırmacı olarak çalışıyor. Projeleri genç Müslüman, kadın ve toplumsal cinsiyet, sosyal sürdürülebilir kalkınma ve kadın sosyal girişimciliğine odaklanıyor. Bu alanlarda hem Teşkilatın hem de üye ülkelerin ulusal stratejilerinin ve eylem planlarının geliştirilmesinde aktif olarak çalışıyor. Ayrıca, Çevik Teşkilat üyelerin gençlere yönelik ulusal politikaların takibini sağlayacak, üye ülkelere has ve onların kültürel miraslarını göz önüne alan, ilk ortak göstergeyi tasarlamıştır.

Çevik aynı zamanda Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Barış ve Çatışma Çalışmalarında Lisansüstü sürdürülebilir kalkınma dersleri veriyor. Sürdürülebilir kalkınma alanında global kamusal iyi üretimi ve bu üretimde din, özel sektör ve toplumsal cinsiyetin rolünü inceliyor.

Dünyanın problemlerinin disiplinler ve sektörler arası bakış açıları ile çözülebileceğine ve sosyolojinin bu anlamda ekonomi ve akademi arasındaki köprüyü inşa edebilecek disiplin olduğuna inanıyor.

Ertuğrul Genç: 1983 yılında doğdu. Saint Joseph Fransız Lisesi’nden sonra Marmara Üniversitesi İşletme bölümünden mezun oldu. Daha sonra Bahçeşehir Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümünde Siyaset Bilimi Yüksek Lisansını tamamladı.

Çevirisini yaptığı kitaplar arasında Yuval Noah Harari’nin hâlâ çok satanlar arasında yer alan kitabı *Sapiens*, Mark Bould’un bilimkurgu sineması üzerine çalışması *Sinemaya Giriş-Bilimkurgu*, Kathi Diamant’ın Franz Kafka’nın ömrünün sonlarına tanıklık eden *Kafka’nın Son Aşkı-Dora Diamant*, ve Greg Garrard’ın ABD ve İngiltere özelinde ekoloji söyleminin doğuşunu ve gelişimini incelediği *Ekoeleştirici-Ekoloji ve Çevre Üzerine Kültürel Tartışmalar* kitapları bulunmaktadır. Bunlara ek olarak, Türkiye ve ABD’de çeşitli STK’lar için yaptığı çevirilerin yanında çeşitli akademik makale çevirileri de yaptı. Son olarak Neslihan Çevik’in çalışmasını Türkçeye çeviren Ertuğrul Genç hâlen Boston’da yaşamakta, Siyaset Bilimi doktorası yapmakta, kurgu dışı çeviriler yapmaya devam etmektedir.

**TÜRKİYE VE ÖTESİNDE
MÜSLÜMANLIK**

Modern Dünyada Din

NESLİHAN ÇEVİK

İngilizceden Çeviren
Ertuğrul Genç

HECE YAYINLARI

Hece Yayınları: 457

İnceleme

©Neslihan Çevik 2016

“Neslihan Çevik'e ait olan bu kitap, ilk kez, *Muslimism in Turkey and Beyond* adıyla Macmillan Publishers Limited'in bir şubesi olan Palgrave Macmillan tarafından İngilizce olarak yayımlandı. Bu basım, Palgrave Macmillan'dan alınan lisans ve tercüme izniyle gerçekleşti.”

Birinci Basım: Aralık 2017

©Hece Yayınları

Sertifika No: 17672

Kapak Tasarımı: SARAKUSTA

www.sarakusta.com.tr

Teknik Hazırlık: HECE

Baskı: Dumat Ofset

www.dumat.com.tr

ISBN: 978-605-9556-62-0

HECE Basın Yayın Reklamcılık San. Tic. Ltd. Şti.

Konur Sokak No: 39/1-2 Kızılay-Çankaya/Ankara

Yazışma: P.K. 79 Yenişehir/Ankara

T: (0 312) 419 69 13 F: (0 312) 419 69 14

e-posta: hece@hece.com.tr

www.hece.com.tr

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ / 7

GİRİŞ

Türkiye'nin Müslümanları:
Şık başörtülülerden yeni bir Politik Etos'a / 21

BÖLÜM 1

Mahrem Modernden Suçsuz Moderniteye / 65

BÖLÜM 2

İslamcılığa Karşı Müslümanlık: Siyaset,
Din ve Gündelik Hayat Üçlüsü Hakkında / 115

BÖLÜM 3

Müslümancı Dinî Tutumlar / 159

BÖLÜM 4

Müslümancı Kültürel Yönelimler ve Gündelik Hayat / 199

BÖLÜM 5

Müslümancı Politik Etos / 255

SONUÇ

Türkiye'de ve Türkiye'nin Ötesinde Müslümanlık / 297

BİBLİYOGRAFYA / 321

DİZİN / 337

ÖNSÖZ

Üçüncü Bir Sağlıklı Yol

Çevrimiçi gazete ORientXXI.info'nun yöneticisi, *Le Monde Diplomatique*'in eski editörü, *L'İslam, la République et le Monde*'un yazarı Alain Gresh tarafından kaleme alınmıştır.

Dinler moderniteyle uyumlu mudur? Bu aslında eski bir tartışmadır ve bir zamanlar daha incelikli görüşlerin ortaya çıkmasına sebep olmuştu. Örneğin Max Weber'in kurucu nitelikteki *The Protestant Ethic and the Spirit of Capitalism* (1904-1905) metnini düşünün. Fakat Batı İslam'a odaklanmaya başladığından beri bu sorunun cevabı kocaman bir hayır oldu: İslam moderniteyle uyumlu değildir! Ve ancak İslam'ın kapsamlı şekilde reformu ve temel ilkelerinin bir kısmını reddedilmesi Müslüman ülkelerin ve dünyadaki Müslümanların 21. yüzyılın parçası olabilmesini sağlayacaktır.

Bununla birlikte eğer geçmiş, günümüze biraz olsun ışık tutuyorsa, Avrupa'da "moderniteye geçiş" in somut incelemesi, bu sürecin genellikle düşünüldüğünden çok daha karmaşık ve kendi içinde çelişkili olduğunu göstermektedir. Bu süreç, laikliğin din ile devletin kesin bir

biçimde ayrılmasıyla sonuçlanan muzaffer yürüyüşü olarak özetlene-
mez. Fransız, İngiliz ve Belçika deneyimleri arasında yapılacak basit bir
karşılaştırma bile bunu kanıtlar: Birleşik Krallık'ta kraliçe hem devlet
başkanı hem de Anglikan Kilisesi'nin başıdır, Belçika'da din adamlarına
devlet tarafından maaş ödenir, Fransa'da ise bunlar tahayyül bile edile-
mezken, bu durum (laik) devletin 1905 yılındaki din ve devlet işlerinin
ayrılması kanunundan önce inşa edilmiş olan kilise ve sinagogların ba-
kımını ve onarımını yapmasını engellemez.

Eğer moderniteyi kadınların oy hakkına erişimiyle sonuçlanan
uzun mücadele olarak tanımlarsak Avrupa'da bu meselenin kat ettiği
uzun ve dolambaçlı yolları ve Hristiyanlığın bazı akımlarının bu erişim-
de oynadığı rolü hatırlamak ilginç olacaktır. Bu tarihsel örnek günü-
müzde pek çok Müslüman kadının tuttuğu yolu daha iyi anlamamıza
yardımcı olabilir.

Fransa'da on dokuzuncu yüzyıl boyunca, kadınların dinî organi-
zasyonları daha önce görülmemiş şekilde büyüdü. Bu organizasyonlara
katılan kadınlar ve genç kızların başları örtülüydü, hem fakirlik düzeyleri
hem de itaatleri mutlaktı, aşkı reddettiler fakat bunu Hristiyan rahibeler
gibi kendilerini rahibe manastırlarına kapatarak yapmadılar. 1850 yılın-
da bu dinî organizasyonların mevcudu 70.000'i buldu ve 1850-60 ara-
sındaki on yılda sayı 90.000'e ulaştı. 1880 itibarıyla Fransa'da her 1000
kişi içinde 7 kadın bir dinî organizasyona bağlıydı, bu neredeyse nüfu-
sun %1'i demektir. Peki, ilk bakışta gönüllü hizmetkârlık gibi görünen
bu statüyü seçmek nasıl açıklanabilir?

Kadınların sorunlarına öteden beri hep ilgi göstermiş olan eski Fou-
rierist¹ Charles Sauvestre 1867'de “tam yüz bin kadını dış dünyaya katan
ve gençliğin keyiflerini, ailenin mutluluğunu bir kenara atıp şüpheci ve
materyalistik bir topluma karışmalarını sağlayan eğitimin” sebeplerini
sorgulamıştı. Sauvestre bunu yaparak kadınların on dokuzuncu yüzyılda
toplumdaki oldukça bağımlı konumlarını hatırlatan bir açıklama getir-

¹ Fransız François Marie Charles Fourier'nin (1772-1837) adından. Fourier İngiliz Robert Owen gibi “ütopyacı sosyalizm” akımına dâhildir. 1830'larda onun yazılarından ilham alan pek çok ütopyacı topluluk ortaya çıkmıştır.

di. Tarihçi Claude Langlois bu görüşü² şu şekilde onaylamaktadır:

“Medeni Kanun [Napolyon tarafından, 1804’te getirilmiştir] evli kadının yasal olarak da tahakküm altına alınmasını pekiştirdi. Bu durum, on dokuzuncu yüzyıl boyunca önce servete dayalı (nüfusun sadece zengin kısmı oy verebiliyordu) sonra evrensel oy hakkının kabulüyle erkekler politik temsil kazanınca daha da belirgin hâle geldi. Zengin muhitlerin kadınları rollerinin kısıtlandığını fark ettiler: Aile, sosyal toplanmalar, çocukların eğitimi, iyi ev işi ve adanmışlık. Geniş halk kitlelerine mensup olanlar ise hizmetkârlık, köylülerin ve zanaatkârların karısı olmak gibi geleneksel görevlerine fabrikadaki çalışmalarını eklediler. Çalışma hayatına dâhil olarak özgürleşmeye ulaşma yolları ise hâlâ oldukça kısıtlıdır.”

Bununla birlikte 1850’de Falloux yasası Fransa’da ilköğretimi, özellikle de kız çocuklarının eğitimini canlandırdı (yasa, nüfusu 800’den fazla olan tüm komünlerde kızlar için ilkokul kurulmasını zorunlu hâle getiriyordu) ve öğretmenlere olan talebi çok arttırdı. Eğitim ve sağlık sektörlerindeki (hemşirelik) ihtiyaçlar muazzamdı, bu yüzden rahibeler bu boşluğu doldurmaya aday oldu: 1860’ta her üç rahibeden ikisi eğitim sektöründe görevliydi, ancak bunun yanı sıra sorumluluk isteyen okul veya hastane müdürlüğü gibi görevleri de yürütüyorlardı.

Langlois şöyle söylüyor: “Bu dinî organizasyonlar gelişmek için eylemlilik içindeki kadınlara erişmek zorundadır, ayrıca bu kadınlara -her ne kadar ulema tarafından kontrol edilseler de- inisiyatif ve girişimcilik gösterebilecekleri pozisyonlar teklif etmek durumundadır. [...] On dokuzuncu yüzyılda dinî organizasyonlar, belli ve biraz özel bir emek piyasasına sıkışmış işler de olsa kadınlara özellikle de yüksek sorumluluk içeren işler sunabilecek yegâne örgütlenmeydi.” Bu kadınların bazıları öncü bir rol oynadı. Örneğin St. Joseph de Cluny Kızkardeşleri’nin [rahibeler] üyesi olan Anne-Marie Javouhey on dokuzuncu yüzyılın ilk yarısında kölelerin özgürleştirilmesi için büyük bir kampanya yürütmüştü.

Langlois’ya göre şüphesiz dinî organizasyonlar “kadınların so-

² Claude Langlois, *Le Catholicisme au féminin. Les Congrégations à supérieure générale*, Cerf, Paris, 1984.

rumluluk almasını sağladı, onları profesyonel faaliyetlerle tanıştırdı ve toplumsal bir koruma sağladı. Hatta bundan daha da ileri gidebiliriz. Dinî organizasyonlar kadınların pek çok sektörde çalışmaları gerektiği fikrinin ortaya çıkışına katkıda bulundu. Kadınlar, bu kapasitelerinin var olduğunu kanıtladılar.”

Eğer Fransa’da kadınların özgürleşmesi için kadın dinî organizasyonlarının varlığı gerekli idiye Müslüman dünyada pek çok kadının dinî veya başörtüsünü “kullanmasına”, Türkiye’de veya İran’da³ evlerinden dışarı çıkarak ve inançlarını bir kenara bırakmadan üniversitelere girmelerine, iş olanaklarına ve sorumluluğa ulaşmalarına neden şaşırıyoruz? Eğer Tanrı’nın çizdiği yol, karşı çıkılmaz ise kadınların özgürleşmesi de aynı derecede öyledir. Aksi takdirde neredeyse tüm Arap dünyasındaki, İran’daki ve Türkiye’deki üniversitelerde kadınlar, öğrenci çoğunluğunu oluştururken onların bir yandan da başarılarını örtmek istemelerini nasıl açıklayabiliriz?

İslam pek çok polemğin, alalece inşa edilmiş pek çok küreselleşme söyleminin ve bunca önyargının odağındayken soyutlamalar ve polemikler cennetini terk ederek gündelik hayatın gerçekliğine dönmek, bizi Batı’da bazen rahatsız eden soruları cevaplayarak, Müslümanları sorgulayarak ve onlara da cevap hakkı vererek somut durumların analizini yapmak daha yararlı. Neslihan Çevik’in Türkiye’ye odaklanan kitabı, bu anlamda büyük övgü hak ediyor; zira kitap bu yaklaşımı teorik bir düşünme mesaisiyle birleştirerek bazı rasyonel zihinlerde neyin “çelişkili” görüldüğünü anlamamızı sağlıyor. Bu metin boyunca “hem inançlı bir Müslüman olmayı hem de Grace Kelly gibi görünmeyi ve kariyeri evliliğin önüne koymayı” isteyen bu Müslüman kadını rehber olarak alacağız.

Neslihan Çevik’in düşüncesinin temelinde “Müslümanlık” adını verdiği, İslamcılık’a karşı ortaya çıktığını iddia ettiği “yeni bir İslami ortodoksi” yatıyor. “Müslümanlık, modern hayatın unsurlarını benimserken bunları kutsal, ahlaki bir düzene tabi kılan melez bir kimlik çerçevesi.” Yazarın kitap süresince incelediği üzere, bu harekete asıl ka-

³ İran örneği hakkında bkz. Fariba Adelhah, *Being modern in Iran*, Hurst & Co, 1999.

rakterini veren şey “din ile modernite karşıtlığı”nı reddetmesi ve “bir hareketin ya siyasi ya da kültürel olması gerektiği” yönündeki ikilikçi bakışı kırmaması. Keza “laikleşme paradigmasının”, yani “dinin günümüz toplumlarındaki sürekli varlığını bir anomali olarak gören” yaklaşımın reddi de söz konusu.

Bu yeni ortodoksi biçimi, kendisini en fazla girişken bireysellikte buluyor, kişinin meşruiyetini tanıyarak potansiyelini bir ahlaki aktör olarak kabul ediyor.

Yazarın uzunlamasına tanımladığı ve alıntılar yaptığı bu kadın ve erkekler için “iman” a yapılan bir vurgu söz konusu ve bu kişiler “devlet ve/veya topluluk gibi dışsal otoritelerin teorik değerlerini ve somut fonksiyonları”nı reddediyorlar. İslami bir devlet dahi bu anlamda yönetici olamaz. Müslümanlıca göre “gerçek inanç bireyin imanından ve kalbinden doğar ve ne iman ne de kalp dışsal otoritenin (devlet veya topluluk) baskıları tarafından kontrol edilemez veya düzenlenemez.” Bu tür gelişmeler gerek Mısır,⁴ hatta gerek Suudi Arabistan gibi başka Müslüman ülkelerin özellikle şehirli orta sınıflarında da görülmektedir.

Bu hareket hem İslamcılar hem de laikçilerden gelen ikili bir şüphencilikle ve ikili bir reddedişle karşılaşmaktadır: “İslam ile modernite uyumsuzdur ve Müslümanların bu ayrımı aşmaya dönük her türlü çabası sadece siyasal İslamcılığın veya dejenere olmuş bir İslam’ın vitrini- dir.”

Yazar çalışmasında dört tane “melezlik sahası” tanımlıyor: Bir kadın derneği olan Başkent Kadın Platformu Derneği, bir insan hakları örgütü olan Mazlum-DER, bir iş adamı derneği olan MÜSİAD ve Adalet ve Kalkınma Partisi. Bunlara ek olarak “üç d” olarak ifade edilen Din, Dünya ve Devlet kavramlarını içeren bir anket çalışması hazırlayarak Müslümanlıca bu kavramlara ilişkin algısını, tavırları “şeriat artı elektrik” olarak özetlenen günümüz İslamcılarının algıları ile karşılaştırıyor.

Çalışmanın büyük bölümü AK Parti’nin yükseliş döneminde yapılmış ve bu dönem ekonomik gelişmeyle özgürlüklerin genişleme-

⁴ Patrick Haenni ve Husam Tammam, “Egypt’s air conditioned Islam”, *İngilizce Le Monde diplomatique*, Eylül 2003.

sini ve AB'ye katılım iradesini birleştiren bir dönem. 2010 yılından beri ise Türkiye bölgesel istikrarsızlaşma ve ülkedeki büyüyen siyasal kutuplaşma ortamında fırtınalı bir döneme girdi. Bu ortamda “Müslümanlık”ın bir geleceği var mıdır? Unutmamak gerekir ki bu hareket sadece siyasi değil aynı zamanda toplumsal ve kültürel ve kökleri Türkiye'nin on yıllardır yaşadığı değişimdedir, bu sebeple de kolayca silinecek durumda değildir. 17 Nisan 2017'de Cumhurbaşkanının yetkilerini genişletecek olan yeni bir anayasa için yapılan referandumda *evet* oyu genellikle AK Parti'nin güçlü olduğu Ankara ve İstanbul'da başarılı olamadı, özellikle de genç nüfus arasında (yalnızca %35 Evet oyu). Bu “Müslümanlarla” şu an iktidarda olanlar arasında belirmeye başlayan bir çatlağın işareti mi? Bunu söylemek için henüz çok erken.

Bazı öfkeli laikçiler, bu akımın muhtemel güçsüzlüğü ve belki de marjinalleşmesi ihtimali karşısında mutluluk duyacaktır zira bu durum, siyasi alanı “onlar” ve “biz” arasındaki ikilikçi bir çatışmaya açık hâle getirir. Bu kişiler, sadece Batı Avrupa tarafından izlenen yolun moderniteye, toplumsal gelişmeye ve kadınların özgürleşmesine giden yolu açacağına inanırlar. Dolayısıyla bu kişiler, en aşırı-likçi grupların stratejisini tekrarlayarak Avrupa'daki Müslümanların bütün “gri alanları” ve uzlaşmaları, tüm melezlikleri reddetmelerini gerektiren oyunu oynuyorlar.

İŞİD kendi gazetesi olan Dabık'ın Fransız haftalık mizah dergisi Charlie-Hebdo'ya yapılan saldırıdan sonra yayınladığı Şubat 2015 sayısının The Interceptor⁵ tarafından yapılan incelemesinde şöyle deniyor:

“Bu saldırı ‘dünyaya daha da fazla ayrılık getirdi’ ve toplumu kutuplaştırmayı başararak dinî gruplar arasındaki bir arada yaşama becerisini sembolize eden “gri alanı elimine etti”. Bunun sonucunda, açıklamaya göre Batı'da yaşayan Müslümanlar bir süre sonra artık bu toplumlarda kabul edilmeyecekler. Giderek daha fazla şüpheyle, güvensizlikle ve düşmanlıkla yaklaşılacak olan bu Batılı Müslümanlar bir süre sonra

⁵ Murtaza Hussein, «Islamic state's goal: “Eliminating the grayzone” of coexistence between Muslims and the world », The Interceptor, 17 Kasım 2015.

“ya dinden dönmeye... ya da İslami Devlet’e göçmeye mecbur kalacaklar ve böylelikle haçlı yönetimlerinin ve vatandaşlarının kovuşturmasında kaçacaklar” diyen grup, saldırıların devam edeceğini bildirdi.”

İşte bizi istesek de istemesek de bir tür “medeniyetler çatışmasının” içine doğru iten dünya radikal İslamcı gruplar ve radikal laikçiler tarafından tarif edilen bu ikilikçi dünyadır. Neyse ki Neslihan Çevik’in çalışması üçüncü bir yolun da mümkün olduğunu bize hatırlatıyor.

Alain Gresh

YAZARIN ÖNSÖZÜ

Bu çalışmanın ortaya çıkmasında birçok insan, organizasyon ve kurumun katkısı oldu. Alan araştırmam boyunca kendinî dindar Müslümanlar veya 'İslami' olarak konumlandıran muhtelif bireyler ve organizasyonlar ile tanıştım. Bu kişilere ve organizasyonlara sorularıma -ki bu sorular bazen hassas ve rahatsız edici konulara değindi- samimi ve direkt cevaplar verdikleri için ve bazen haftalar süren mülakat ve gözlemlerimi sabır ile karşıladıkları için teşekkür borçluyum.

Bu samimi mülakat ve sohbetler beni din sosyolojisinin ve siyaset biliminin mevcut teorik belleğine uymayan -ve hatta onu zorlayan- ancak yaşayan bir İslam ile tanıştırdı.

Müslümancılık terimini de (bazı eleştirilere açık olduğunu kabul ederek) bu yaşayan ve bellek bozan durumu betimlemek için kullanıyorum. [Bu terimi neden seçtiğimi ve de neden İslamcılık teriminin hâlihazırdaki alternatifleri olan post-İslamcılık, modern İslam, ılımlı İslam gibi popüler kavramlara tercih ettiğimi giriş bölümünde tartışıyorum].

Kitap, Müslümancı anlayışı ve aktörleri ortaya çıkaran tarihsel koşulları irdeliyor ve Müslümancı söylemin ona özgü olan ve özellikle de onu İslamcı söylemden ayıran anahtar özelliklerini ampirik olarak inceliyor.